

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Egy evre	2 . 50 .	Fel evre	— .
Fel evre	— .	Negyed evre	— .
Negyed evre	— .	Egy nora	— .
Egy nora	— .	Egyesszám ára 4 fillér.	— .

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Ifj. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Katonai javaslatok ellen.

Kunfélegyháza városa derék képviselője Holló Lajos vezetése mellett küldöttséget menesztett fel a kormányhoz illetve a parlamenthez — élő szóval is kifejezni tiltakozását az ugynevezett katonai javaslatok elfogadása és törvénynyé fabrikálása ellen.

A bécsi erőszakoskodás vak eszközeit képező magyar kormány férfiak illetve magyar Herosztrátesek becsületes jó ügyhöz méltó gonosz fanatizmussal versengenek egymás közt: ki tud elvetemültebb szolgálatot tenni a katonai javaslatok érdekében — hazája s nemzete hallatlan megrontására a magyar névnek s magyar hazafiúi becsületérzésének örök szégyenére — a z o s z t r á k szép szemeiért s kutyákonczaiért.

Debreczen sz. kir. város önmagát becsülné meg azzal, hogyha a vita alatt álló katonai javaslatok elleni tiltakozását egy impozáns küldöttség útján szintén kifejezésre juttatná.

Megvagyok győződve, hogy Debreczenben minden igaz magyar hazafi helyeslését érdemelne ki ez az indítvány, mely különben a polgárság vezető köreiből máris pártkülönbség nélkül tet-

széssel fogadott megbeszélés tárgyát képezi. Hiszem azért, hogy Debreczen városa hazafiúi kötelességét ezuttal is teljesíteni fogja. A szervezendő küldöttségnek háromnegyed részben a városi törvényhatóság kebeléből kell megalakulni és a város egyéb polgáraiból vegyesen kell megalakítani, hogy így Debreczen városának annál igazabban és ékebben szóló akarat elhatározását képezze. Vezetőjeül pedig Kovács József polgármester urat kellene felkérni.

Dr. Király Péter.

Harcz a nemzet igazaiért.

(Budapesti levél.)

Akarmilyen erős lesz is a küzdelem, a parlamenti ellenzék minden szenvedélyével folytatja a csatát. A nemzet rokonszenve, bizalma az övéké s ez parancsolólag követeli tőlük, hogy minden erejükkel akadályozzák meg a katonai javaslatoknak törvényerőre emelését. Lassanként megmozdul minden vármegye, minden város. Ma már seregestől érkeznek üdvözlő iratok a függetlenségi párthoz s további szívós ellenállásra hívja fel a nép a parlamenti ellenzéket.

Mi lesz? Mit gondol Széll Kálmán meg báró Fejerváry generális ur? Azt hiszik talán, hogy kifárad az ellenzék s beadja a derekát? Azt hiszik talán, hogy mire

kitavasodik az idő, a generális ur diadallal viheti Bécsbe a megszavazott javaslatokat? Nagyon csalódnak, ha ezt gondolják. A függetlenségi párt nem adja fel a harcot, nem fog leszerelni s bukik a kormány, ha nem vonja vissza a katonai javaslatokat. Alkudni nincs helye. A nemzet bőrére nem lehet alkudni. Teljesítsék a jogos kívánságokat, ne mondjanak le a nemzet jogairól s ne akarják elsorvasztani ezt a szegény népet újabb megterhelésekkel, akkor majd lesz nyugalom, de előbb nem.

Hasztalan hirdetik a nagyképű kormánypárti bölcsekedők, hogy az obstrukció nem jogos fegyver. Nem igaz. Ha meg akarnak fojtani, akkor úgy védekezem ahogy tudok. S az ellenzék kezében fegyver az obstrukció. Eddig még nem használta ezt a fegyvert, de a nép már nyilvánosan is felszólítja, hogy ne pihentesse s az egész magyar közvélemény minden eszközzel jogosnak tartja a harcot a generalisok javaslatára ellen. Hiszen, ha azt elfogadjuk, hogy a többség akaratának feltétlenül érvényesülnie kell, könnyen megtörténhetik, hogy egy szolgálékü többség lemond a nemzet minden jogáról, lemond az alkotmányosságról. Nagyon jó példa erre a lex Tisza is.

És a kisebbségnek ilyenkor kötelessége ellentállni minden erejével. Pusztuljon az a kormány, amely fumigálja a nemzet jogait, amely nem akarja felismerni a nép szegénységét. Nem szabad a beteg ember fejét alól az utolsó párnát is kihuzni, Magyarország pedig ma beteg ember.

A fővárosi polgárság felemeli tiltakozó

Hogy lopták el Paulin Katát?

Ezt a debreczeni vonatkozású, jóízű régi krónikát a „Hazánk“-ból vettük át és ajánljuk olvasóinknak:

Mi az a rekvizitum? Manapság valahogy így kanyarítanak ki: rekvizitum azon tárgy, vagy eszköz, mely valamely működés végrehajtásához szükséges, régi jó észjárás szerint azonban egyszerűen azt mondták: rekvizitum az, ami meg van, a minnek meg lenni muszáj, mert ha nincs, hamar rekvizálni kell, nehogy hiányos legyen a készség. Valljuk be, hogy ez utóbbi meghatározás az igazabbik.

Rekvizitum például a pipaszurkáló, a kulacs, legénysüvegen a bokréta, öreg anyó orrán a pápaszem, városhelyt a vizipuska (melylyel azonban mindent lehet tenni, csak vizet puskázni nem), rekvizitum volt valamikor a deres, meg a hozzá való hajdu is, sokan még az anyóst is rekvizitumnak nevezik — boszúból.

A városoknak is sok ilyesfajta rekvizitumok volt a régi, békeséges jó időkben. Rekvizitum volt a már említett vizipuskán, deresen és hajdun kívül, a toronyóra, meg a vele kapcsolatos órás-mesterember, a

kéményseprőmester, gyertyamártogató, mely utóbbi foglalkozások üzöi oly kevés számmal valának a világon, hogy csak úgy édesgették őket egyik városból a másikba, hogy — legyenek. Rekvizitum volt a rab is és semmi sem ejthetett nagyobb csorbát a város tekintélyén, mint ha nem volt rab a börtönében. Ennél fogva mindennapi történet volt, hogy a városok fizetett rabokat tartottak, a kik aztán időközönként sztrájkoltak is egy keveset — fizetésemelésért. Rekvizitum volt a zsidó is. Minden jövevény városnak kellett lenni egy zsidójának s inkább bármilyen áldozatra is kész volt a szenátus, semhogy — szégyenszemre — zsidó nélkül maradjon. Így például Szatmár városáról meg vagon irva, hogy mily nehezen tudta odacsalogatni Nagy-Károlyból Hersli Gerslit a szabad hamuszir és mézszegítés ígéretével. A rekvizitumok koronája azonban a tudósasszony, vulgó: bába maradt. Mert vizipuskát, toronyórát lehetett venni, csináltatni, rab is csak akadt mindig — jó fizetségért, — de már az asszonytól csak pénzzel nem lehetett am boldogulni, oda már jó szó, egy kis hízélgés meg mi egyéb is kellett. Aztán meg erre a fontos állásra nem volt jó akármiféle vén vajások asszony, aki értett egy kicsit a kuzuzsláshoz, dörmöcköléshez, oda — hogy a hivatalos okirat szavait használjam — „oly

asszonyszemély* vala szükséges, „aki a maga tudományának a királyi pesti minden-ség általi megvizsgálattására adván magát, sikerrel examináltatott.“ Ilyen asszonyszemély pedig nagyon kevés lévén az országban, elképzelhető, mennyire felszállott az értékük.

Ha azonban már szabadkirályi város az ember, akarom mondani a város, utóvégre is nem lehet krejczároskodni ily fontos kérdésben, imigyen gondolkozott Szatmár városának nemes magistrátusa (Papolezai Csorja György nótárius uram fejével), amidőn az 1799-ik esztendőben hosszas alkudozások után, sikerült Paulin Katát Debreczenből oda czábitani „nagy áldozattal, amint hogy előbb Kata asszony minden adósságát ki kellett fizetni“, a mi pedig nem csekély summa volt.

Megvolt tehát a legfontosabb rekvizitum is, valóságos dadalmenetben vitték Kata asszonyt a lakásul kiszemelt házba saját külön rekvizitumával, hitese férjével együtt, akit hittak Paulin Jánosnak s foglalkozására nézve férje volt a feleségének. Ezenkívül nem volt egyéb dolga, csak a pipázás. Ne felejtjük el ő kelmét, históriánk végén meg találkozzunk vele. Miként mondam tehát, megszerződött a legfontosabb rekvizitum s Csorja György uram nyugodtan hajthatá le a szenátus helyett gondolkozó fejét éjjeli nyugó-

szavát a jogtalan követelések ellen, sőt a már több helyen, kerületenkint gyűlésezett a polgárság s szavát meg kell hogy hallják azok is, akik a hatalom magasságából lenéznek a népet. Ugy kell kormányozni az országot, ahogy a magyar nép akarja s nem a Fejérváry generális ur gusztusa szerint. Ha a parlamenti ellenzék most átengedné a katonai javaslatokat, akkor legközelebb újabb súlyos terheket raknának a lakosság vállára, mert joggal azt hihetnék Bében, hogy a magyar országgyűlés mindent meg-szavaz.

Hohó Fejérváry ur, az igazi viharok még ezután következnek. A nagy fecsegő majd hallgatni fog és diktál a nép. Amikor az utca szava behangzik a parlamenti palotába, majd megborzadnak és jobb utra térnek a peccosvics urak.

De ekkor esetleg már késő lesz.

(F. M.)

3.400,000 k. alapítvány!

Mig a debreczeni ev. ref. főiskola 8 év óta gyűjt alapot a létesítendő egyetem javára és csak nem akar egybegyűlni a szükségesezős tőke; mig a sárospataki ev. ref. collegium kérés szövegét kénytelen kibocsátani, mivel hogy nem képes saját vagyonából fedezni a mindennapi szükségletet: addig a székesfővárosban akadnak meg mindig boldok, a kik fejedelmi fundatiókkal halhatatlanná teszik magokat. Vechselman egyszerű zsidó építész volt, a ki idegenből szakadt hozzánk és ez a szimpla ember, kit rokonai és a vele érintkezőkön kívül alig ismert valaki, birt oly nagy lélekkel, oly nemes szívvel, oly mély humanizmussal, oly puritan jellemmel, oly megtisztult altruizmussal: hogy három és egy fél millió korona vagyonát kulturalis és jótékonycélokra testálta és magának ebből még egy köszönő szót sem kért!

A cirkalommal, plajbászszal és vona-

lozóval milliókat szerezni, nem könnyű dolog, még ha az illető Vechselmannak a jellemével és akaraterejével is bír. Ez az ember talán saját kényelmétől, szájától tagadott meg egyet-mást, de jótékonycélokra milliókat hagyni, ahhoz nem volt fukar. És ezek az igazi emberek! Zsedény lopott kabátban jart; Orbán Balázs maga főzött és takarított magának és mindketten egész vagyonukat magának jótékonycélokra. Kesztenbaum Ráfél Lengyelországból szakadt S.-A.-Ujhelybe a negyvenes években, egyszerű kaftános zsidó volt, a ki a nevét sem tudta aláírni és mégis százezrekből álló vagyonát kulturalis célokra hagyományozta. „Sokszor tapasztaltam annak megszegyenítő, arczipító minivoltát és nagy hátrányát, hogy nem tanultam meg írni-olvasni. Hogy sok sok szegény fiu ne legyen kárhóztatva arra, a mire én voltam, vagyonomat iskolai célokra hagyom“ szól az egyszerű analfabéta Kesztenbaum Ráfél végrendelete.

Debreczennek is — tagadhatlan — bőkezű adakozói és istápolói voltak, a kik nagy alapítványokat hagytak kulturalis célokra, Szombati Istvanné Vörösmarty Zsuzsanna, Kövesdi és legutóbb Márk Endre vagyonnal fölérő fundatiót tettek. Andaházy és Svetits neve örökké emlékezetes maradt.

Mindent látva és tudva, fölmerül a kérdés: honnan van az, hogy mai napság, mikor a pénz oly nagy mértékben fel van halmozódva, mint soha azelőtt, hogy mégis oly kevesek a Rök Szilárdok, a Semseiek, az Eszterhazyak, a Machlupok, a Brody Zsigmondok, a Vechselmanok, a Vahrman Sándorok — a vidéken!

Azt kell hinned, hogy a székesfővárosban talán más nevelésben részesítik az embereket, talán beléjük oltják ezt az erzetet? Mert ugyan hany magnás van Zemplénben, kik közül egy-egy kifizetheti valamennyi általam itt felsorolt nagy adakozót és annak daczára a Lorántffy Zsuzsanna főiskolájának — koldulni kell.

Mi annak az oka, én nem tudom; szóvá tettem a dolgot, gondolkozzanak és

dalomra, teljes vala a város dicsősége. — Teljes vala egészen hajnalig. Ámde mikor a nap szétbocsátá legelső sugarait s beranyozta vele a szőlőhegyeket, furcsa való-ságra ébredt Szatmár városa. Hült helye maradt Kata asszonynak is, a férjének is, a házuk fehér falán meg a következő felírás diszelgett, szénuel odamázolva:

Kell-e baba, atyafiak?
Lehet kapni Debreczenben!

Ellopták Kata asszonyt.

No ilyen szégyen még nem esett meg Szatmár városával. Ellopják a város kellős közepéről a babaasszonyt férjestől. Visszalopják a debreczeniek a saját babájukat, akiért még egy jó esomó pénzt is zsebre-vágtak. Ez több a soknál! Nosza hamar stafétát szafasztani Debreczenbe mérges üzenettel, hogy ne trefáljanak, mert Szatmár városa csuányán megbosszulja magát, panaszt tesz a helytartótanácsnál, felmegy a királyig, a római pápáig, ha nem adják vissza azonnal Kata asszonyt.

Negyednap már vissza is tért a hírnök a válasszal, no de ebben se volt köszönet. Azt üzentették a debreczeniek, hogy csak tessék írni a római pápának, az ugyan kiátkozhatja őket, mert ők kalvinisták, nekik nem árt; egyébként is ha el akarják vinni az asszonyságot, tessék érte jönni, de ne most mindjárt, egy kissé később, mkor már ismét némi kevés adóssága lesz Kata asszonynak.

Ezt mar nem lehetet: türni. Nem elég, hogy hallatlan perfidiával elloptak azt az asszonyt, még gunyolódni is mernek a várossal. Azonnal fegyverkeznek a a emzetör-seg! Fel kell írni a helytartótanács-hoz! Addig is gyakorlatozzék a „katonaság“ s aztán jaj Debreczennek!

No de hát a lovas staféta nem érhet mindjárt Budára, a „hadseregnek“ is szüksége van néminemü fegyverzetre, (a vizi-puska tudvalevőleg nem elég fegyver) egyik-napról a másikra maradt a nevezetes had-járat, a kedélyek is kezdtek csendesülni, egyik másik czivis már nevetgélni is kezdett a histórián, csak Csorja György uramban kavardott még a mérge erősen.

Ezalatt pedig Debreczenben történt, hogy a jó városi urak, kik a sikerült csinyen szerföltöt örülének, ugyancsak meg voltak akadva Kata asszonnyal. A hallatlan eseten feldühödött némbertört-zuzott mindent, ami a kezeügyébe került s alaposan összekörmölt egynéhány tanácsbelit, aki békítés czimén a házába merészkedett. Férjeura, aki az egész csiny értelmi szer-zője volt, még a szeme elé sem mert kerülni, mert a derék asszonyság megigérte hogyha meglátja, agyonüti, eltöri a derekát és kitekeri a nyakát. Utóvégre is ilyen változatos módon senki sem óhajt meghalni, Paulin János uram is jönnek látta haza nem menni, hanem a városháza szénapadlásán huzta meg magát éjszakán-kint.

Abba reménykedtek a jó urak, hogy

szóljanak hozzá a nálamnál hivatottabbak. Nem zárhatom le soraimat, hogy még egy dolgot fel ne elevenítsek.

Volt a sárospataki collegiumnak és későbbben tanítóképezdének egy tanára, majd igazgatója megb. Árvay József, a ki mint kir. tanfelügyelő halt meg. Hogy ki és mi volt Árvay József e hazának és annak tan-ügyének? azt nem kell itt fejtegetnem, mert azt tudja minden tanferfi. De a ki a megboldogultat közelebből ismerte, mint én, az tudja, hogy ő nemcsak nagy bölcész, nagy paedagogus volt, kinek tankönyveiből több generáció tanult, hanem oly filantrop, oly humanus ember, a milyet ritkán lehet találni. És ennek a nagy embernek sirja még most is jeltelen, tán hant sem jelzi azt! Ha vannak itt e városban vagy megyében, a kik közel álltak a megboldogult-hoz, felkérem őket, járuljunk hozzá, amennyivel csak tehetjük, megb. Árvay Józsefnek a sárospataki temetőben emelendő sírkövéhez.

Kuthi Zsigmond,
igazgató-tanító.

Innét-onnét.

— Február 24. —

(A függetlenségi párt báljáról.)

Olyan bál volt ez, melyben a magyar szívnek, magyar léleknek teljes gyönyörűsége telt. Ezt látva: bizonyosan Csokonai Vitéz Mihály is mennyekben lakos társára és jó kenyerespajtására, vitéz Fázekas főhadnagyrá kínálta isteni nektarrai kotyogós csikóbőrös kulacsát. A öhadnagyr ur pedig az asztal alatt illedelmesen pengette össze ezüst sarkantyuit, mondván Csokonai diak-nak:

— Hujh! Mester! A Bika disz-szálájában lejtnek az igazi angyalok . . .

És való igaz, hogy ilyen bájos serege ritkán gyűlt össze a debreczeni szép magyar polgárlányoknak és menyecskéknek.

majd csak megbékél az asszony valahogy, de mikor aztán a békítésén faradozó főnö-tárius uramnak is majd hogy minden haját ki nem tépte, kimondatott a szentencia: vissza kell lopni Paulin Katát.

És vissza is lopták. Kilenczednapon csak arra ébredtek a szatmáriak, hogy füstölög a Kata asszony kéménye s mikor bétékintenek az ablakán, hát csak ott van a jó asszony életnagyságban, éppen a reggeli-kávéját főzi.

Lett erre általános öröm. Dédelgeték, becézgették Kata asszonyt, a város hírességét, ki miatt „majd, hogy háboru nem lett“.

Egy valaki azonban nem tudott megnyugodni a dologban s ez Paulin János uram vala. Ő kelme mindenáron Debreczenben szeretett volna maradni, de másrészt nem élhetett a családfentartója nélkül, fogta magát, instancziát nyújtott be az elekta-kommunitáshoz, hogy „mivel az asszony követni tartozik hitestársát“, köteleztessék Kata asszony vele visszamenni Debreczenbe. Mire a kommunitás, bizva a jó asszonyság körmeiben, a következő körmönfont határozattal felelt:

Instans felesége elvihetése iránt aktivizáltatik.

Paulin János uram jobbnak látta Szatmár-ot maradni és néminemü egészséges pofonok után kibékülni a családfővel. Ez Paulin Kata ellopásának hiteles története.

Mokry Ferencz.

85651

Pongó bátyánk és egyházi pénztáros Csobán barátom a bilétákkal lehetséges vásárt csináltak a kasszánál. Pongó bátyánk talán magában sóhajtott is:

— Hejh, ha az egyházi adót is ilyen szíves örömet fizetnék a hivek . . .

A függetlenségi párt ezen gyönyörű báljára Kovács József polgármester egész táborokkal jött fel. Talán első eset, hogy eleven polgármestert láttunk a függetlenségi párt bálján, de ha már ezt egyszer megadta az igaz Isten, akkor kérjük őt, hogy jövőre is, minél számosabb éveken, sőt mindig érhesünk ilyen örömet; mert hisz a polgármesternek a törzsökös polgárság között az illő helye.

Sajnos, hogy betegsége miatt, a mi lelkes pártelnökünket, kedves Kertész János bátyánkat nélkülöznünk kellett. Az ő nyajas patriarchális alakja nagyon hiányzott a díszes gyülekezeten ezen gyönyörű keretéből.

Méltó vendégszeretettel helyettesítette ugyan János bátyánkat a másik szittya János bátyánk, B. Nagy János bátyánk, kinek kulacsai ezuttal is áldomasszavak között forogtak kézről-kézre az egyik belső szobában.

Kívánom, hogy ezekbe a becsületes magyar kulacsokba soha kételkedj, kétszínű alnokember ne öltse a nyelvét.

Némely kuruczok azután egy hajdani pecsovicsokkal barát, különben érdemes polgártársunkat szorították közre egy kerek márványasztalnál. Nemzetes Öry Mihály bátyánk volt itt a szószóló, ki megalkuvást, következtetlenséget nem ösmerő jellemszilárd czivis . . . A beszélgetés vége az lett, hogy lassacskán piros bokrétaikat dobálni kezdte a borus égre a virradat és a mi meggyőzött egykori pecsovics barátunk, a virradó égboltozat példájára irult-pirult, hogy ő valaha pecsovics volt itt helyben . . .

És a Magyarok remek nótázása is a késő reggeli órákban némult el. Kivilágos-kivirradtig tartott a szép magyar bál.

nemes Portörő Kelemen.

Ha én egy napra . . .

Ha én egy napra a
Jó Isten lehetnék,
Délelőt, délelőt
Egyebet se tennék:
Zöld erdőbe mennék,
S minden kis bokorra,
Minden árva fára
Madárfészket raknék
Leveles ágára.

Ha én egy napra a
Jó Isten lehetnék,
Délután, délután
Egyebet se tennék,
Egyebet se tennék:
Papi ruhát vennék,
S minden fájó szívet,
— Kinek ki a párja —
Összeadnék édes hitre,
Őrök boldogságra.

Ábrahám Ernő.

NAPI HIREK

A Csokonai-kör Rákóczi-estéje.

A Csokonai-kör a mint, már említettük, nagyszabású felolvasó ülésen akar áldozni Rákóczi emlékének. A már nagy részben előkészített Rákóczi-estére maga a Csokonai-kör elnöke Géresi Kálmán ír történelmi tanulmányt Debreczennek a Rákóczi-korban való szerepéről, alkalmi költeményekkel pedig Szávay Gyula és János Zoltán fognak közreműködni. A Rákóczit dicsőítő szónoki beszéd tartására, a mi a műsornak első pontjául szolgál, a kör elnöksége Debreczennek egyik legelőkelőbb állású férfit szándékozik megnyerni, a kinek föllépése azonban még nincs végkép biztosítva.

Emlék a Rákóczi katonáinak.

A máramaros megyei Dolha község határában Rákóczi kuruczainak, akik ott estek el, síremléket akarnak állítani. II. Rákóczi Ferenc kuruczai azon a vidéken vívtak első csatáikat Esze Tamás volt sókereskedő, később Rákóczi egyik legvitézebb ezredese, és Kis Albert, Thököly egykori hadnagyja vezetésével, ők vezérlettel a rozszul fegyverzett és hirtelenében összehozott bereg és máramaros megyei ruhencet. A környékbeli nemesség, amely Rákóczi szabadság harcának első föllobbanását pórlazadásnak tartotta Károlyi Sándor szatmar megyei főispán vezérletével Dolha község határában a Borzsova völgyében teljesen szétverte Rákóczi kuruczait s a 3000 főnyi csapat romjaiból csak 200 paraszt-gyalogos és 50 lovas ment Rákóczi elé a vereczkői szorosra. Károlyi öt libertas zászlót vett el a kuruczoktól, amelyeket Rákóczi nekik küldött. E diadal jelvényekkel Károlyi személyesen ment fel Bécsbe, ahol azonban elismerés helyett gunyosan fogadták az „egy pár paraszt megölése miatt”. Sőt megtették a magyar nemessel azt a csúfságot is, hogy vám fejében egy aranyat fizetettek vele. Ekor mondta Károlyi, mint a család nagyértékű levéltárában olvasható, hogy „Drágán fogja megfizetni Bécs ezt az aranyat.” Rögtön fel is ajánlotta szolgálatát Rákóczinak, s vele együtt csakhamar az egész nemzet a fejedelem szabadság zászlói alá sorakozott, a daliás kuruczok első nagyobb csatájában, a melyet Dolha mellett a Borzsova völgyében vívtak, 150 kurucz esett el, s ott alussza örök álmát egy közös sírhalomban, a melyet a környékbeli nép kegyeletesen gondoz és virágokkal ültetett be. — A dolhai intelligencia most Demjánovics Endre címzetes kanonokkal és dolhai esperessel az élén, lelkes mozgalmat indított, hogy a Rákóczi sírhalomnak nevezett kurucz temetőt emlékekkel jelölje meg. Ez ügyben minap tartották meg az első értekezletet Demjánovics elnöklésével s a szoborbizottságot is megalakították. Benne van az egész dolhai intelligencia: Hatfaludy főszolgabíró, Dallos István szolgabíró, Forberger főerdész, a Teleki vasgyár tisztikara, Somogyi Ferencz gyógyszerész, Bálintfy István állami tanító, Farkas Aranka áll. ovónő s még számosan. A bizottság elhatározta, hogy a gyűjtést rögtön megindítja, az alap gyarapítására mulatságokat

rendez, s az emlék szobrot a csata 200-ik évfordulóján 1903. Junius 7-én leplezik le. Kijegyezte Papp Bertalan vasuti díjnok Debreczenben, az ungvári kárpáti lapból.

A sorozás elmarad.

A honvédelmi miniszter értesítette a városi tanácsot, hogy a sorozás, mely márczius elején kezdődött volna, bizonytalan időre elmarad. A katonai javaslatok ellen folytatott előmerést érdemlő, kitartó alkotmányos harc következménye, hogy bizonytalan időre napoltatott a sorozás. A katonai javaslatok letárgyalásáig szó sincs a sorozásról és az ellenzék derék munkája mellett még a honvédelmi miniszter sem reméli, hogy egyhamar kezdhetik a sorozást.

Bőjti istentisztelet.

Az ágost. hitv. ev. templomban a bőjt alatt minden szerdán d. u. 3 órakor bőjti istentisztelet tartatik. Az első bőjti prédikáció holnap, szerdán d. u. 3 órakor lesz.

Meghívás.

A debreczeni ev. ref. egyház közalapi állandó bizottsága által 1903. évi február hó 24-én d. u. 3 órakor az egyház tanácstermében tartandó ülésre. Targy: Az 1902. évi számadás felülvizsgálása.

Magyar tánczok tanulása.

Hajdanta már a családi körben tanulta a gyermek a daliás magyar tánczokat; mert hajdanta a magyar-családok körében meg is volt erre a sok alkalom. Ma szürkébb világot élünk és bizony, ki az ösök dali magyar tánczát akarja tanulni, annak a tánczmesterhez kell oskolába járni; sőt még szerencse, ha a tánczmester is érti a gyönyörű magyar tánczokat. A mi régi jeles tánczmesterünk, Alföldi Károly ilyen tánczmester és mint az előző években, úgy most az idén is rendez az ev. ref. akadémiai ifjuság közbenjöttével teljesen magyar tánczleckéket. Idevonatkozólag az ifjusági rendezőktől a következő felhívást vettük a hölgyekhez intézve:

Kérjük azon hölgyeket, kiket az akadémiai ifjak a magyar tánczok tanulására fölkértek, szíveskedjenek f. hó 26-án, csütörtökön este pontban 1/28 órakor az Alföldi K. ur táncztermében (Péterfia-u. 2. sz.) megjelenni, tetszés szerinti két kolonba való oszlas és az alaplépések megtanulása végett. A rendező hizottság.

Száz korona adomány az öreg honvédeknek.

Már emlékeztünk a régi jönevű Fehérő szállóban székelő hazafias Halász asztaltársaságnak a derék adományáról, hogy a megtartott batyubáljok jövedelméből 100 koronát küldtek be szerkesztőségünkhöz a debr. 48-9. elszegényedett honvédekrészére. E derék cselekedet önmagát dicséri és mi most itt a honvédegyleti elnöknek az összeg átvételét elősmerő irását és köszönetét közöljük. Így hangzik: „Nyugta 100 kor. azaz egyszáz koronáról, mely összeget a helybeli

Szávay Gyula, ünnepi versek diszkötés 4 korona.
„ ujjabb „ „ 4 „
„ Juczikától a lobogóig „ „ 4 „

Összesen: 12 korona.

Megrendelhető: havi 2 koronás részletfizetésre
„Kazinczy“ könyvkereskedő részv.-társaságnál
Debreczenben.

Halászasztaltársaság hazafias adományaképen az 1848—49-es elszegényedett öreg honvédek között való kiosztásra a mai napon köszönettel felvettem a „Debreczen“ szerkesztőségétől. Kelt Debreczenben 1903. febr. 23. dr. Hegedüs Pál honvédegyleti elnök.

A Csokonai-kör

1903. évi február hó 28-án, szombaton délután 5 órakor, a városháza nagytermében felolvasó ülést tart. A felolvasó ülés műsora érdekesen van összeállítva és mindannyian hivatott jeles írók ülnek a felolvasó asztalhoz. — 1. „A szabad liceum.“ Ismertető előadás, tartja dr. Jászy Viktor, a Csokonai kör tagja. 2. „Ártándy Katalin kézfogója.“ Elbeszélés írta és felolvassa Konez Ákos, a Csokonai-kör választmányi tagja. 3. Költemények. Írta és felolvassa Farkas Imre. 4. Részlet a „Messiás“ című drámából. Írta és felolvassa Fényes Samu a kassai Kazinczy-kör választmányi tagja. Belépti-díj 1 korona. Deak jegy 20 fillér. A kör tagjai és hozzátartozói belépti-díjat nem fizetnek. Jegyek kaphatók a kör pénztárosánál, Tóth Béla gyógyszerész urnál, vagy este a pénztárnál.

A légszeszgyár mult évi jövedelme.

Most bizonyosodik csak be, mennyire helyesen és okosan járt el a törvényhatóság akkor, mikor a légszeszgyárat nem adta bérbe egyik ajánlkozónak sem, hanem házikezelésbe vette. Két éve mult, hogy a város kezelésében van a légszeszgyár és már az első évben 50 ezer koronán felüli jövedelmet hozott. A mult, második évi tiszta jövedelem, mely a légszeszgyárból a városra jut, nemcsak hogy meglepő, de amellet is bizonyít, hogy a szakszerű vezetés és czéltudatos gazdálkodás mellett milyen szép anyagi eredményt lehet elérni. A légszeszgyár igazgatósága már elkészítette a mult évi zarszámadást. A számadásból kitűnik, hogy a légszeszgyárnak a mult évben 78799 korona tiszta jövedelme volt. Az előző évi jövedelmet 22 ezer koronával multa felül a mostani jövedelem. A légszeszgyár jövedelmét a légszeszvilágítás fejlesztésére fordítják és ezek a munkálatok oly nagyarányúak már most is, hogy ilyen nem remélt anyagi eredmény mellett két három év alatt nem lesz utca Debreczenben, melyben gázvilágítás ne lenne. És mikor látjuk ezt a szép eredményt a légszeszgyárnál önkénytelenül felmerül az a kérdés, miért van az, hogy a város többi, a légszeszgyárhoz hasonló üzletszerű vállalatai, téglagyár, nyomda, szeszereskedés miért nem tudtak soha és még ma sem, ha nem is ilyen nagy, de legalább számbavehető hasznot produkálni? Jó lenne a tekintetes tanácsnak ezt kissé fontolóra venni és módját keresni, hogy a város többi vállalataival is produkáljanak némi hasznot, mert ha azok is eredményesen gyümölcsöznek, akkor bizonyosan nem nyomja sokáig a polgárságot a 32%-os pótdadó.

A rendőrlégénység és a hajduk ruházata.

A városi tanács még a mult évben 6 évi időtartamra árlejtést hirdetett a rendőrlégénység és a hajduk ruházatának készítésére és szállítására. Négyen pályáztak és pedig Szedlák és Vámos, Tóth Ferencz, Blum Sándor, debreczeni czégek és bizonyos Bosenthál nevű budapesti czég. A pályázati feltételekben a szövetminták melléklését is megkivánták, minek, Tóth Ferencz kivételével, ki későbbi felszólításra adta be a mintákat, mindegyik ajánlattevő meg is felelt. A tanács szakértőknek adta ki megbíralás végett a beérkezett ajánlatokat és mintákat. A szakértő bizottság jelentésével el is készült, de a tanács Vecsey Imre főjegyző referálása alapján nem tette magáévá annak véleményét, mert a szakértői vélemény is azt bizonyítja, hogy a pályázat nem vezetett kellő eredményre és így a tanács teljesen elfogulatlanul és jóhiszeműleg nem hozhat végérvényes határozatot. Végre a tanács azt határozta, hogy a beadott minták közül ő maga választott ki egyet, a legjobbat, a gácsi posztógyár gyártmányait és most a négy ajánlattevő között hirdet szűkebb árlejtést, hogy a kiválasztott gácsi posztókból mennyiért hajlandók a rendőrlégénység és hajduk ruházatát elkészíteni?

Értesítés és meghívás.

A folyó évi február hó 27-én d. u. 4 órára összehívott népnevelésügyi bizottság ülése, közbejött akadályok folytán elmarad. Fölkéretnek azonban a t. bizottsági tag urak, hogy ugyanazon tárgysorozat mellett, f. évi márc. hó 2-án d. u. 5 órakor a városház nagytermében tartandó ülésre megjelenni sziveskedjenek. Debreczen, febr. hó 24-én Oláh Károly tanácsnok, népnev. biz. elnök.

Hol lesz a lelenczház?

Némethy Károly miniszteri tanácsos, mint már jeleztük is, tegnap Kovács József polgármester és Oláh Károly tanácsnokkal megsejmelte azokat a helyeket, melyeket a város a lelenczház helyéül jelölt ki. A miniszter kiküldöttének tetszését a legjobban az a telek nyerte meg, mely a Hatvan és Mester utca végén terül el és a melyet jelenleg a helyi vasút bérel a várostól. A tanács már annak idején is, miután a miniszter nem akarta elfogadni az első ízben kijelölt helyet, a sertésvásártér, ezt a telket ajánlotta fel a lelenczház építésére.

Értekezlet a finn estély ügyében.

Debreczenben felállítandó siketnéma iskola alapja javára f. év. márczius hó 20 és 21 napjain a városi színházban tartandó ünnepély szűkebb körű rendezőbizottsága F. évi február hó 47-én pénteken d. u. 5 órakor a városház könyvtár szobájában (Emelet 3 sz.) Oláh Károly tanácsnok, r. bizottsági elnök elnöklésével ülést tart.

Öngyilkos öregasszony.

Kozák Ferenczné 78 éves asszony nagyon vágyott már a halál, az örök nyugalom után. Tegnap a Bercsenyi-utca 89.

sz. alatt fia lakásán marólugot ivott és meghalt. A rendőrség a holttestet a kórházba szállította.

Miért nem lehet magyar vezényszó?

Erre a kérdésre a „Budapesti Hirlap“ azzal felel meg, hogy azért nem lehet a közös hadsereg magyar ezredeinek magyar a vezényszó, mert a tiszteknek csupán alig tizedrésze beszél magyarul. Tessék előbb a magyar hadseregbe gyűjteni a magyar katonatiszteket, tessék a magyaroknak nagyobb számmal szerezni tisztit kardbojtot, akkor válik kivihetővé a magyar szó alkalmazása. Ezek lennének a „Budapesti Hirlap“ fejtegetésének főbb érvei. Ahány állítás, annyit czáfol meg a gyakorlati élet. Mert ha az iskolázott, az értelmes katonatiszt nem képes megtanulni azt a néhány vezényszót, hogy merik az alföldi magyar fiutól követelni ugyanazt? De ráadásul még az összes följebbvalóinak legnagyobbakertebb német és szlav neveit is ke kell vagnia. Így nevezik aztán „Van der Vense“ tabornokot „Vándor Vincze“-nek, „Van Sool-Mündet“-t „Van só, minden“-nek, Lichtenstein herceget „Lik István“-nak. Ne kívánjak meg hát a magyar pusztá iskolázatlan fiától, amihez — szerintök — a lajtinand urnak sincs elég esze!

Köszönetnyilvánítás.

A „Petőfi dalkör“ által alapított Márczius 15-ike megünneplésének alapja“ részére a helybeli közigazgatásbank részvény társaság tekintetes igazgatósága 15 koronát volt szives mult évi nyereségéből megszávozni. A midőn a tett adományt köszönetet nyilváníttunk, egyszersmind ajánljuk ezen valóban nemes és hazafias czélt szolgáló alapunkat a többi igen tisztelt pénzügyezeteknek és vállalatoknak, nemkülömben a hazafias érzületű t. közönségnek nagybecsű figyelmébe. Ezen alaplól fedeztetnek a márczius 15-ike megünneplésének a dalkör pénztára által nem fedezhető dologi kiadásai, ebből juttattunk már több ízben adományokat az 1848-9 évi öreg honvédek egyenruhás csapatának és fedeztük részben a nemes tanuló ifjuság által e napon tartott ünnepek kiadásait. Debreczen, 1903. február 24. A „Petőfi dalkör“ elnöksége.

Bujkáló folyó.

A balatonmenti Tapolca községben a minap kutat ástak Tóth Pal pékmester udvarában. Már tizenegy méter mélyre lementek midőn robbanás után észrevették a munkások, hogy a kut gödrének délnyugati oldalán nyilas tamadt melyen keresztül egy ember összekuporodva át bujhat. A kíváncsiság csakhamar rábirt néhány vállalkozó természetű embert, hogy betekintsenek a nyilasba. Nagy meglepetéssel tapasztalták hogy a szűk nyilas csakhamar egy szélesebb folyosóvá lesz s a kuttól nyolcz méter távolságra már barlanggá szélesedik, melynek hossza mintegy ötven méter. A barlang végén tó van, melynek vize 19 fok C. A levegő hőmérséglete 19 $\frac{1}{2}$ fok C. A tavon túl sziklafalban több nyilas van, melyen keresztül bujva ismét egy barlangba jutni, melyben roppant mély viz van. Tovább kutatva, még több ilyen barlangra akadtak. Növényéletnek nyoma nincs. Mészköképződés azonban nagy mennyiségben található. A régi népmonda szerint a halápi uton lévő Kincses-gödörnél, ha egy récét beeresztenek, az — a nagy tónál jó ki. Most is van ott egy kis nyilas, melyen csak gyermek tud keresztül bujni, de a viznek locsogása világosan kivehető. Bizonyos már most, hogy Tapolca alatt ugy-

nevezett bujkáló (hővizü) folyó van, mely a sziklaréteg között fekvő homokot és kevésbé kötött asványi alkatrészeket részint feloldta, részint elhordta és így nagy üregek, barlangok keletkeztek. Ez üregekben valószínű, hogy néhány kilométer távolságra el lehet menni minden irányban. E bujkáló folyó a tapolezai nagy tóban jó felszínre, ami mellett bizonyít az is, hogy a fürge csele mindkét helyen nagy mennyiségben található. A felfedezésről Redl Gusztáv polgári iskolai igazgató távirati értesítést küldött a Földtani-intézetnek.

Kereskedő tánczestély.

A farsang végén tartják meg az idejű kereskedő tánczestélyt, mely az előjelekből itelve egyike lesz az idény legsikerültebb mulatságának. A rendezőbizottság Kaszanyitzky Andor és Erber Ernő r. b. elnökökkel az elén, mindent elkövet a siker érdekében és bizonyára nem hiába. A kibocsátott meghívó szerint az 1903-ik évi márczius hó 7-én szombaton az „Arany Bika” szálló disztermében tartják meg a zártkörű Kereskedő tánczestélyt. A meghívót a kereskedő ifjak társulata nevében Sesztiva Jenő elnök, Bardos Géza alelnök, Barra Gyula titkár irtak alá. A mulatság kezdete este 9 órakor. Személyjegy 4 korona, családjegy 3 személyre 10 korona, páholy-jegy 12 korona. Jegyek eskis a meghívó előmutatása mellett: Zador Lajos, Szabó Lajos fiai, Kaszanyitzky Endre urak üzletében es este a pénztárnál; páholy-jegyek pedig ugyancsak Zador Lajos ur üzletében valthatók. Felülfizetések a tarsulat könyvtára javára köszönettel fogadtatnak s hirtapilag nyugtáztatnak.

A Pósa-asztal vendéglőse meghalt.

A B. H. írja ezt a bucsuztató cikket: Az irodalmi asztaltársaságok közül evék hosszú során át a legvidámabbak egyike volt a Pósa-asztal, mely törzsfőnökének Pósa Lajost, a kiváló költőt vallotta, s tanyájául a kerepesi-uti Orient-fogadót választotta. E fogadónak szerény, rosszul világított, szűk étterme sok vidám bohém mulatságnak volt a színhelye, melyben résztvettek az írói-művészi és zenevilág leghíresebb alakjai. Különösen a Lajos-napok szoktak ott zajosak lenni, az udvaron főzött halászlével és a menes-györöki birtokosoktól küldött borral. A mulatságoknak egyik jelentékeny, szerepet vivő alakja volt Foltin Antal, a korezmáros, irodalmi nevén Foltényi Nepomuk János Keresztély, egy idegen ajku, csodálatosan furesa magyarsággal beszélő ember, a kibén e mellett rendkívül jó humor volt, s roppant vidámsággal tudta parirozni az író urak esipkedéseit. Egy ízben valaki szemére lobbantotta, hogy mióta Kőbányán borpinczéje van, mindig részeg. A mire ő ezt felelte:

— Kérem, kérem! Nem józanodhatok ki. Mert ha én egyszer kijózanodok és látom, hogy milyen részeg diszuó vagyok mindig: bánatomban fölakasztok magam.

Ha valaki szidta a sört, ezt felelte:

— Én borra fektetem suly. Ha bor jó, minden jó.

Valaki szidta a bort.

— Az Orientbe ételt olyan jó megvan, hogy bor mellékes.

Mikor aztán ez ételt is szidták, akkor nyájasan így szólt:

— Kérek alassan, Orientbe oly hira írók lát publikum ingyen, hogy minden mellékes.

Ebbe a Pósa-asztal természetesen belenyugodott. Foltin mondatainak jellemző tulajdonsága az volt, hogy az akuzatívuszt mindig nominatívuszból használta, például Fiu, hozd az a hal! Ellenben a hol akuzatívuszt kellett volna, ott mindig nominatívuszt mondott. Például mikor kérdezték tőle, hogy mi van ennivaló, így szólt: Pecsényét, tésztát, sajtot, gyümölcsöt stb. Egyszer Pósa bácsi éppen rántott bárányt evett, s e közben rászólt a korezmárosra:

— Mondja, Foltényi, mért használ maga mindig akuzatívuszt?

Foltin megdöbbenve ránéz a törzsfőre.

— Mér? Talán nem jó a bárányt?

Pósa elbámulva néz rá.

— Csalódik Pósa bácsi, én nem használok akuzatívuszt, én a legtisztább zsirt használok. Becsületszavamra.

Az Orient étlapjain mindennap volt egy rejtélyes étel. Chateaubriand 2 forint 40 krajczár. Egyszer valakinek eszébe jutott, hogy Foltin papa ezzel csak imponálni akar, s azért a Nemzeti kaszinó étlapjáról lelopta ezt az ételt, de készíteni tulajdonképp nem is keszítik. Nosza, próbára kell tenni.

— Foltényi, kérek egy Chateaubriand.

Az öreg nagyot nyelt és szólt:

— Azonal.

Es elmeat. Kis idő múlva jön vissza:

— Bocsánat, elfogyott!

— Elfogyott, fél kilenczre már magánál elfogy egy 2 forint 40 krajczkros étel?

— Csak egy adag volt máma.

— Ki ette meg, hiszen mi vagyunk az első vendégek.

— Pszt, kérek, az az ur ette meg ott a másik sarokban.

Valaki föláll és odamegy a másik sarokba. Az illető egy kis gulyást evett nagy mohósággal és még több krumplival.

— Chateaubriandra kis gulyás? mordul Pósa Foltinra.

Foltényi letörli izzadt homlokát és keservesen nyög.

— Az kérek alásan azért van, mert az az ur — beteg.

Azóta Pósa bácsi is megházasodott s most az Asztal csak a szerdai napokon szokott az Orientbe járni. De bizonyára mindnyájan élénk részvétellel vesszük tudomásul Foltin Antal váratlan halálát. Ma délután volt a derék, jószívű és sok jót eselekedett vendéglős temetése, kartársainak tömeges jelenlétében. A Pósa-asztal k szorut tett korporsójára s többen megjelentek a temetésen.

A „Zion”

debreczeni betegsegélyző egyesület 1903 febr. 28-án a Bika szálloda disztermében saját pénztára javára zártkörű tánczvizigalmat rendez. Belépti díj: személyjegy 2 kor. Családjegy 6 k. Páholyjegy 8 k. Jegyek előre valthatók Weisz Sándor, Fekete Jakab, Boros testvérek és Rózsa Lajos üzletében. — Páholy jegyek Rózsa Lajos üzletében kaphatók. Kezdeté este fél 9 óra.

Tömeges kivándorlás Máramarosból.

Máramaros vármegye közigazgatási bizottsága legközelebbi ülésén napirendre került a kiadott utlevelekre vonatkozó jelentés, melyből kitűnt, hogy január hónapban összesen: 628 utlevelet kértek, a melyből Amerikára: 569, Romániára 59, Európára 4, az egész világra pedig 1 esik. A közigazgatási bizottság elhatározta a vármegyéből való tömeges kivándorlás radikális orvoslását. Eből a célból megkeresik a postahivatalokat, hogy tudassák: mennyi pénz jön be a vármegyébe Amerikából, különösen pedig Romániából. Elhatározták azt is, hogy a kivándorlók ingatlanaira jövőre nagyobb gondot fordítanak. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a fegyelmi ügyekben, különösen a melyeknél az egyes tisztviselők fel vannak függesztve, a leggyorsabb lebonyolítást rendelték el.

Botrány a nagybecskereki korzón.

Nagybecskereken tegnap déiben a főutcai korzón izgalmas jelenet történt. Mersdorf Peter odavaló kereskedőnek valami pöre volt, amelyben az ellenfelet dr. Holländer László ügyvéd képviselte. Mersdorf nagyon haragudott Holländer ügyvédre és tegnap fényes déiben, mikor a korzón találkozott vele, megszólította. Csakhamar heves szóváltás támadt köztük, amelynek egyszerre csattanós vége lett. A kereskedő úgy ütötte arczul az ügyvédet, hogy elesett volna, ha mögötte állók föl nem tartják. Erre a közönség a felek közé elegyedett és szétválasztotta őket. Az ügynek a törvényszék előtt lesz folytatása.

A pécsi katonai brutalitás epilógusa.

Nemrég közöltük mi is, hogy Bentia Pompelus pécsi, 44-ik gyalogezredbeli főhadnagy egy önkéntest fölpofozott és lábbal taposott. A hirt ebebn a formájában megczáfolták ugyan, de Egri Béla függetlenségi képviselő a képviselőházban mégis szóvá akarta tenni az esetet. Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter azonban közölte vele, hogy a főhadnagyot már megbüntette. Bentiat felmentették tanári állásától az önkéntesi iskolában, kénytelen volt az egész önkéntesi iskola előtt bocsánatot kérni ezen felül májusban Boszniába Stolacra helyezik át. Egri ilyenformán nem interpellál.

Megőrült tanuló.

Zalaegerszegrői jelentik, hogy az odavaló kereskedelmi iskola felső osztályában egyik tanulón örütség tört ki. A fiu 8-10 nap óta különösen viselkedik az osztályban. Tegnap előadás közben a tanár megintette. A fiu néhány percig nyugodtan ült a helyén, aztán hirtelen kifeszített karokkal felugrott: kitört rajta teljes mértékben az örütség. Hat-nyolcz társa fogta meg, de kiszabadította magát a közöl, akit elérte, ütötte; egy favágónak az ujját harapta meg. Nagynehezen sikerült lefogni és kórházba szállítani.

Pörösködő főuri familia.

Egy nagy örökség, 6-8 millió forint miatt szállt most pörbe a báró Orczy család. Az örökség története ez: Özvegy báró Orczy Istvánné szül. Liptay Agatha báróné a mult év elején hunyt el. Nagy vagyon felett rendelkezett, de annak javarészét a híres budapesti Orczy-ház nyolczadrészét és a hatalmas velilagredai birtokot gyermekei közül báró Orczy Eleknek, gróf Karolyi Viktornénak és báró Pirét Bélánénak ajándékozta még életében. Amikor pedig meghalt a báróné, vagyona többi részét a fiára, báró Orczy Elekre hagyta. Negyedik gyermekét, özv. gróf Gyürky Ábrahámét, akinek életében sem adott semmit, teljesen mellőzte a végrendeletében is.

A már agg gróf Gyürkinét röviddel anyja halála után elmebetegség czimén gondnokság alá helyezték s a család kértére gondnokául dr. Hartman Sándor fővárosi ügyvédet neveztek ki. A hagyatéki bíróság már átadni akarta az örökséget báró Orczy Eleknek, midőn a gondnok, bejelentve a grófné igényét, megakadályozta a hagyaték átadását. Hónapokig tartott hagyatéki eljárás után a bíróság arra utasította a gondnokot, hogy báró Orczy, gróf Karolyiné és báró Pirétné ellen pört indítson s egyuttal az egész vagyonra zárlatot rendelt el. Ez a nagy pör előzménye, amelyben most adták be a budapesti törvényszékhez a keresetet. A gondnok megtámadja keresetében a végrendeletet, az ajándékozásokat és a köteles rész és járulékaiknak megfizetésében kéri marasztalni a grófné testvéreit. Addig, a míg a per sorsa eldől, a hagyatékot zárgondnok kezeli és a jövedelmek birói kézbe kerülnek.

A Kossuth Dalkör

márczus hó 14 én este fogja első dalestélyét a Bika Szalloda disztermében megtartani. A meghívók a napokban küldetnek szét. A dalestély iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik.

Foglalás egy adóhivatalban.

A maga nemében páriát ritkító eset történt Keszthelyen, bírólág lefoglalták a m. kir. adóhivatal pénzszekrényét. A dolog előzménye az, hogy a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság néhány évvel ezelőtt több háztulajdonost megbírságot, házbér eltitkolás czimen. Egyik-másik háztulajdonos azonban a pénzügyigazgatóság serelmes intézkedése ellen orvoslást keresett. Így a többi közt Hermán Lajos is, aki mivel a pénzügyigazgatóság reá háromszáz korona harmincz fillér bírságot rótt s az összeget be is kebelezette, a pénzügyigazgatóság ellen a közigazgatási bíróságnál panaszt emelt. Kérelmének a közigazgatási bíróság helyt adott s a kirott bírságot, 233 korona 10 fillerre leszállította, mely összeget a kincstart újra bekebelezte, Ennek folytán Hermán arra kérte a pénzügyigazgatóságot, hogy a 300 korona 30 fillér bírságot töröltesse. A pénzügyigazgatóság azonban Hermán Lajos kérelmét elutasította, mire ez ügyvédje utján a kincstart kétszeri bekebelezésért perelelte. A bíróság beigazoltnak látta a panaszt, s az alperes kincstart a költségekben elmarasztotta. Am a mai pénzszük világban nemcsak a szegény halandok, de maga a kincstart sem igen szeret fizetni. Miért is az egyszer, csodák csodája, vele is megtörtént az a baleset, ami bennünket, szegény adózókat annyiszor-mennyiszor ér. Mivel ugyanis a kincstart a kitűzött időre a költségeket nem fizette le — Hermán végrehajtást kért. A bíróság ezt el is rendelte. Erre panaszos ügyvédje tegnapelőtt végrehajtást foganatosított a keszthelyi adóhivatalban a bírósági végrehajtó közreműködésével. És vajjon mit foglalt volna le értékesebbet a végrehajtó? Lefoglalta az adóhivatal Wertheim-szekrényét.

Nyilvános elszámolás.

A jótékony nőegylet 1903. jan. 31 én tartott tombola estélyéről a következő nyilvános elszámolást vettük: Bevételek: Belépti jegyekből 984 kor. Páholy jegyekből 42 kor. Tombola jegyekből és czimlapokból 639 k. 87 f. Felülfizetésekből 154 k. Tombola tárgyakra adott készpénz 8 k. Bevétel a pezsgő, wávé és szivarokból 775 k. 75 f. Bevétel a cukrázdában 125 k. 53 f. Összesen 2729 k. 15 f. Kiadások: Terem és rendezési költségek 589 k. 65 f. Tombola engedély és tárgyakra 196 k. 40 f. Pezsgők, szivarok 326 k. 20 f. Cukrázda kiadásai 67 k. 10 f. Összes kiadás 1179 k. 35 f. Tiszta haszon 1549 k. 80 f. Tombola tárgyakra adakoztak: Bérésy Sámuelné, Mayer Emilné 4—4 kor. Csiffy Katalin 1 kézi táska. Szabó Kálmánné 2 virágváza, 1 torta. Benyács E.-né 1 türelkőző tartó. Komlósy D.-né 1 divány párna. Berger Mórné 1 festett párna. 1 doboz. 1 legyező. Berger Jenőné 1 üveg pezsgő. Komlósy Arthurné 1 ezüstös allványon befűtött üvegtál. Jablonczay Gizi 1 himzett párna. Uutiray Béláné 1 himzett terítő. Kaszanyitzky Andorné 2 szobor. Fürstné 1 himzett takaró. 1 üveg likőr. 2 hamutartó. Kolbenhayer Kálmánné 1 divány párna. Fráter Erzsike 1 üveg kosár. Leszkay Ferenczné 1 hattyu kosár. Székely bazár 1 türelkőző tartó. 1 cukortartó. 1 szivar és kesztyű tartó. 1 kosárka. 1 állványos virágserép. 1 vörös abrosz. 1 db. vázson 5 rendbeli babajáték. 1 gyermek kugli játék. Felülfizettek: Csapó István (Földes) 20 kor. özv. Szöllösy Imréné

(Földes), Boczkó Samuné, dr. Koláné, Bergerné, Reichmann Ármán 10—10 k. Vecsey Z.-né 8 k. Kardos L. 7 k. Dr. Lukács Mór, Berger Andor, Kaffka táb., Ormódyné 6—6 k. Komlósy Lajos, Gasparik Antal, Kenyeres Károly. Wiener Adi 5—5 k. Dr. Varga Elemér, Oláh K. özv. Bayné, Sas Béla, Vértessy 4—4 k. Bernáth Kálmán, Berger S. 2—2 k. Borsy Lajos 1 kor. Fenti felülfizetőknek, adományozóknak, továbbá a légszeszgyári igazgatóságnak, ki a tea főzéshez szükséges légszesz bevezetését díjtalanul eszközölte, ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség nevében Szücs Kálmán nőegyl. pénzt.

Zöld birkák.

Annyira hozza vagyunk szokva ahhoz, hogy szép tiszta fehereknek lassuk és képzeljük el a bárányokat és birkákat, hogy hihetetlennek találunk, ha azokat bárki is zöldeknek mondaná vagy festené. Pedig a természetben tenyleg vannak zöld báránykák, melyeket alig lehet a rétek fűvétől megkülönböztetni. Nemetsország, nevezetesen az ottani rézbányák környéke a hazájuk. A rézbányák füstjében, porában élnek, sőt még a víz is, mellyel szomjukat oltják, telítve van rézzel, melyhez a szervezetük már egészen hozzászokott s melytől színük is zöldes lesz idővel.

Kimutatás

a debreczeni izr. nőegylet vezetése alatt álló szegény iskolás gyermekek tápintézetének január havi penztárgalmáról. — Bevétel egyszersmindenkora 1 kor. Január havi részletre 82 korona, Deczemberről penztárgalmaradvány 438 kor. 78 fillér. 521 kor. 78 fillér. Kiadás: 1. Husért 150 kor. 2. Kenyerért 55 kor. 94 fillér. 3. Fűszerért 18 korona 98 fillér. 4. Zsirért 19 korona 80 fillér. 5. Zöldség és tojásért 5 kor. 34 fillér. 6. Faért 14 korona 80 fillér. 7. Felszerelés pótlásért 6 korona 84 fillér. 8. Kiszolgáló személyzet fizetése 32 korona. Összesen 300 korona 70 azaz Haromszáz korona hetven fillér. Penztárgészlet 218 korona 08 fillér. Befolyt adományok egyszersmindenkora Dr. Rózsa Mórné 1 korona. Január havi részletre Kandel Ferenczné 6 korona, özv. Berger Henrikné, Berger Mórné, Berger Jenőné, Dr. Balkányi Miklósné, Fürst Ödönné, Falk Lajosné, Lukács Ármánné, Stern Józsefné, Dr. Popper Alajosné, Dr. Bakonyi Samuné, Geiger Simonné 4—4 korona. Dr. Popper Mórné, Szántó Gyözőné, Weisz Leoné 3—3 korona. Dr. Kenyeres Elekne, Meisels Vilmosné, Dr. Kola Jánosné, Berger Vilmosné. Boros Izidorné, Holländer Gyuláné. Lederer Louise, Moskovits Adolfné, Dr. Szántó Sámuelné, Dr. Fejér Ferenczné, Kacz Lajosné 2—2 korona. özv. Schenk Leoné 1 kor. Összesen 82 korona. Élelmiszereket adományoztak: Hartféle eczetgyár 10 liter eczetet, Klein Lajosné 6 kl. lisztet, 1 kl. rizst, 1 kl. cukrot, 5 üveg paradicsomot, Glück Venczelné 20 kl. lisztet, 2 kl. cukrot, 1 1/2 kl. mákot és 13 tojást. Midőn ezen elszámolásunkat nyilvánosságra hozzuk, hálás köszönetünket fejezzük ki a nemes szívű adakozóknak, kik faradhatatlanul támogatnak bennünket, hogy lehetővé tegyék nekünk a tél folyamán 90 szegény gyermeknek meleg ebédet nyújtani. Dr. Popper Alajosné a tápintézet vezetője, Dr. Balkányi Miklósné elnök.

Mindenki tudja,

hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöltség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és arai igen olcsók.

SZINHÁZ.

Műsor:

Kedd: d. u. Bánk-bán. Történelmi szomorujáték. Este: Nőemenczipáció.

Szerda: Nőemenczipáció.

Csütörtök: Endre és Johanna. Történelmi szomorujáték.

Péntek: R. Réthy Laura és Szilágy. Dezső vendégfelléptével. Koldus diák. Operette.

Szombat: először Bacsányi. Színmű. Vasárnap d. u. Bányamester. Operette. Este: másodszor Bacsányi. Színmű.

Nőemenczipáció.

A debreczeni színháznak nincs Pálmay Ilkája, aki a Nőemenczipáció cz. bohózat, melyet annak idején Pálmaynak készítettek, zsufolt házakat vonzzon. Hogy a Magyar színház felelevenítette ezt a darabot, még értjük; megvolt a vonzerő: Pálmay Ilka, de miért kellett nálunk műsorra tűzni, még pedig háromszor, rejtély.

Mert ha a mai és a holnapi előadás is olyan alacsony nivón fog állani, tárhaza lesz a kinosabbnál kinosabb jeleneteknek, még annyian sem nézik meg, mint tegnap este.

A darab hatását legékebben az jellemzi, hogy a zenekar is elaludt és mikor játszani kellett a legkínosabb percek teltek el, míg felébresztették a muzsikosokat.

A darab gyöngösege mellett természetesen azt hitte a közönség, jó előadást fog látni. Ebben a várakozásban is nagyon keservesen csalatkozott. Eltekintve a szerep nem tudásoktól, a rendezés fegyelmezetlenségétől, a szereplők hol egymással mulattak, hol leszóltak a karmesternek, ráparancsolva, eresztesse le a függönyt. De még a sugóné is az előadás tartalma alatt kibujt odujából és nyílt színen perlekedett a karmesterrel. Ilyen jeleneteknek a debreczeni színházban nem szabad előfordulni. A szereplők, miután jórészt nekik tulajdonítható az előadás gyöngösege, nem értek el nagy sikert.

Azt hisszük, Makó igazgató, ki végig nézte az előadást és tanuja volt mindezeknek, gondoskodni fog arról, hogy a szereplők és a nem szereplők több figyelemmel viseltessenek a színpad és a közönség iránt és ne veszélyeztessék a színház, az előadások nivóját és a társulat jövőjét. (I. j.)

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság“

február 22-iki száma 28 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Erzsébet főhercegnő“ (arczképpel.) — „Hogyne szeretnélek.“ Költemény Jakab Ödöntől. — „Az a bizonyos Mikos.“ Elbeszélés. Irta Mikszáth Kálmán. — „Fölfelé.“ Regény. Irta Vértési Arnold (Goró Lajos eredeti rajzaival.) „A nádasban.“ Regény. Irta Karazin N. (Az író saját illusztrációival.) Orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső. „Magyar kivándorlók Brémában“ (képekkel.) E. Dorner Belától. — „Hedin Sven“ (arczképpel.) — „Macedon ábrándok.“ — „A fehér czár birodalma“ (oroszsországi képekkel az Urániaszínház új darabjából.) — „Zrinyi Ilona.“ (arczképpel és képpel Zrinyi Ilona sírjáról.) — „Izmid.“ Zrinyi Ilona egykori lakhelye (képpel Jantyik Mátyásnak a helyzínén készített festménye után.) — „Macedonai zavarok“ (képekkel.) — „Jókai ünneplése.“ — „Egy nagy jóltevő halála“ (Wechselmann Ignác arczképpel.) — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték,

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban**. Maradékok féláron.

Eladó Egy jókarban levő Bösendorfer zongora 60 frtért, több függő lámpa és egy tükrös fogas és esőernyő tartó, értekezhetni Miklós-utca 11.

Pénztárosnőnek lehetőleg esti tanfolyamot végzett nő alkalmazást nyerhet, szép írással bírók előnyben részesülnek. Írásbeli ajánlatok hozzánk intézendők. Keiner és Schwarz Debreczen, Csapó-u.

544—1903. tkv.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Schwarz és tarsa cég végrehajtónak Grünberger Ignác ellen folytatott végrehajtási ügyében a debr. kir. bíróság területén levő az egykori 853 számú tjkben A + 377 hrsza. felvett 182 népsorszámu házastelekre 1263 kor.-ban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendelgetven, annak fogantatására határidőül **1903 évi márczius hó 17-ik napjának d. e. 9 óráját** Egyek község házához e kir. tvszék árverési termébe kitzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is elióg adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% készpénzben, vagy óvadék képes érték papirokban letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltetelek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál és Debreczen sz. kir. város Rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.
Debreczen, 1903 évi jan. 19-én.

Hegedüs,
kir. tszéki bíró.

A valódi parafa Linoleum

rosz hővezető, tehát nem hideg
könnyen takarítható
kopása kisebb a graniténál.
Szoba padlókra!
Irodák és üzlet-helyiségek részére!
Ebédlo és előszobák bevonására!
Hivatalos helyiségek részére!
Mosdók elé!
Pénztárazetek részére!
Megtekinthető és nagyválasztékban kapható

Bosznay J. és Társa

új szőnyegházában
Debreczen, Kossuth-utca 11. Zádor ház.
Örizkedjünk az utánzatoktól!

(2)

Schicht-szappan

Védjegy

szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Minden ártalmas vegytéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

ÚJ ÜZLET

ÚJ ÜZLET.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy **Debreczenben, Piacz-utca 48. sz. alatt, Szent Anna utca sarkán**

ÁCS TESTVÉREK

törvényszékileg bejegyzett cégünk alatt egy a mai kor minden követelményének megfelelő **rőfös, nődivat és rövidáru üzletet**

nyitottunk, hol is állandóan nagyválasztékot tartunk;

**Női ruhaszövetek,
Jó mosó cretonok,
Francia és delain batisztok,
Kész blousok,
Fehérneműek,**

**Szepességi vásznak
Asztalneműek.
Függönyök,
Agyterítők,
Paplanok,**

valamint **mindennemű női és férfi szabó kellékek, csipkék, szalagok és diszekből.**
OLCSÓ ÁRAK melletti előzékeny kiszolgálást ígérve, a n. é. közönségnek szives pártfogásáért esedezünk.

Teljes tisztelettel **Ács Testvérek.**

ÚJ ÜZLET.

ÚJ ÜZLET.

Egyedül valódi angol

Gyógyszerész A. THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajoknál is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyítja a gyomor szélgyörsöt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomtól s kigyógyít a Hämorrhoidákból, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffogést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és belbajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiütéseknél, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a **mellékelt zöld mezejű apácza-védjegyre!** Hamisítá októl legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyáramból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

Gyógyszer A. Thierry balzsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólérhetetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb nem árt a szírnék fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van, s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalan elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szarból. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Csím: 2.

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Prograda bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

